

REFERÁTUM
Emléktáblák nyomában
- Miskolcon és Kassán
14-15. OLDAL

GRADUÁLE
A Károlyi Gáspár Múzeum
és Bibliakiállítás
16. OLDAL

GENIUS LOCI - MEGYÉNK
AZ IRODALOMBAN
Eljegyzés a Ronyva hídján
18. OLDAL

2019. december - V. évfolyam, 10. szám

KÖNYVTÁRI Mappa

Megújult könyvtárak

TARTALOM

BEKÖSZÖNTŐ

KÖNYVTÁRBUSZOKKAL BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉNBEN	1
---	---

INDEX

NAGYOBB JÁRMŰ, TÖBB KÖNYV, TÖBB LEHETŐSÉG	2
---	---

MEGÚJULT KÖNYVTÁRAK A MEGYÉBEN	4
--------------------------------------	---

„AZ ÉN KÖNYVTÁRAM” – KÉPZÉS, KÖNYV, KAMPÁNY	7
---	---

TALÁLKOZTUNK – TIZENNEGYEDSZERRE IS	10
---	----

COPYRIGHT

OKOSESZKÖZ-HASZNÁLAT – IDŐSEBB KORBAN IS	13
--	----

REFERÁTUM

EMLÉKTÁBLÁK NYOMÁBAN – MISKOLCON ÉS KASSÁN	14
--	----

GRADUÁLE

A KÁROLYI GÁSPÁR MÚZEUM ÉS BIBLIAKIÁLLÍTÁS	16
--	----

EX LIBRIS

A VÁNDORBAGOLY ÉS A GYERMEKOLVASÓK TITKA	17
--	----

GENIUS LOCI – MEGYÉNK AZ IRODALOMBAN

ELJEGYZÉS A RONYVA HÍDJÁN	18
---------------------------------	----

TÜKÖR

„KÖNYVTÁRAK AZ EMBERÉRT – FELELŐSSÉG A FÖLDÉRT” AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI NAPOK RENDEZVÉNYEI	19
---	----

HA OKTÓBER, AKKOR KÖNYVES VASÁRNAP	21
--	----

NEKROLÓG

HADOBÁS PÁL EMLÉKÉRE	22
----------------------------	----

PRO BIBLIOTHECA / APPENDIX

HARMINC ÉVE AZ OLVASÓK SZOLGÁLATÁBAN	23
--	----

BIBLIOFIL

KÖTVE-FÜZVE – AZ ÉV KÖNYVE KÉTÉVENTE	24
--	----

KÖNYVTÁRBUSZOKKAL BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉNBEN

Október 1-jétől menetrendszerűen jár az Encsi és az Edelényi járás 27 kistélepülésére az új könyvtárbusz, és a korábbi kisbusz is folytatja útját 30 kistélepülésen.

A megyében először, hatvan évvel ezelőtt, 1959. július 1-jén kezdte meg működését a megyei könyvtár „azúrkék színű” művelődési autója, mely a tanyak lakosságához juttatta el a kultúrát, könyvek, ismeretterjesztő előadások és filmvetítések formájában. Majd 1960-ban még egy Csepel Diesel kisteherautót kapott a megyei könyvtár a szolgáltatások mobil népszerűsítésére. Ezt követően a speciális könyvtári gépjárművek szolgáltatása sokáig szünetelt, az ezredfordulót követően a mozgókönyvtári ellátás keretében indultak újra kisbuszaink.

Könyvtárunk több mint tíz éve kapcsolódott be a mozgókönyvtári ellátásba a miskolci kistérségben, 2013 óta pedig állami támogatással részt vesz a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer megyei működtetésében. Évek óta országosan a legmagasabb számú, idén 327 kistélepülés könyvtári szolgáltatásokkal való ellátása a feladatunk. Korábban a szendrői térségben egy tőlük megvásárolt és mostanáig általuk működtetett saját kis könyvtárbusszal (egy Mercedes Sprinterrel), az encsi térségben a Városi Könyvtár mozgókönyvtári ellátásban elindított könyvtárbuszával láttunk el összesen 57 kistélepülést.

A kis könyvtárbuszok szolgáltatási képessége korlátozott, bár az alapvető könyvtári szolgáltatásokat képesek biztosítani az 500 lakos alatti vagy még kisebb településeken. Az EFOP-4.1.8 pályázat keretében lehetőség nyílt egy nemcsak méreteiben nagyobb, hanem szolgáltatási kínálatában is jóval színesebb, gazdagabb új könyvtárbuszra pályáznunk. Az ágazati irányító szervnek, az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztálynak köszönhető, hogy ez a lehetőség bekerült a pályázatba. Így a Baranya megyei két és a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei egy könyvtárbuszhoz együtt csatlakozik 2019 októberétől a Heves megyei és a B.-A.-Z. megyei könyvtárbusz is.

A tanulást támogató könyvtári infrastruktúra fejlesztése a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban című projekt részeként kibővült

az oktatótermünk, új szerver, 25 laptop, 15 tablet, projektor beszerzésére is sor került. A projekt legnagyobb közbeszerzése a könyvtárbusz, amely 27 kistélepülésen indult menetrend szerinti útjára október 1-jétől a megyében, az Encsi és az Edelényi járások területén. A korábbi saját kisbuszunk is folytatja útját 30 kistélepülésen.

Az új busz a hagyományos könyvtári szolgáltatások, a kölcsönzés, helyben használat, tájékoztatás, információszerzés mellett fénymásolásra, szkennelésre, számítógép-használatra, műholdas internetezésre, wifizésre is alkalmas. Az alapszolgáltatásokon túl kiemelt feladatok lesznek a kisközösségek, kiscsoportok számára programok, foglalkozások, képzések nyújtása, a digitális írástudás fejlesztése. Technikai felszereltsége (tv, projektor) lehetőséget biztosít a 2015 óta országosan is népszerű KönyvtárMozi program megvalósítására is.

A könyvtárbuszon kb. 1500 dokumentumból (könyvek, időszaki kiadványok, DVD-k) lehet választani, a további egyedi igényeket a könyvtárközi kölcsönzés biztosítja. A nyertes és tapasztalt szállító a Tornádó Kft. volt, a korszerű internet-technológiát a VanNet biztosítja, szélessávú műholdas internettel. A könyvtárbusz professzionális üzemeltetését, szervizelését, a gépkocsivezetők biztosítását a Cs. L. Mobil Kft. látja el.

A kéthetes menetrend szerinti működésben kilenc könyvtárosunk vesz részt. Azt, hogy milyen legyen a borsodi könyvtárbusz, egy gyermekrajzpályázat döntötte el, amelyet tavaly írt ki Gyermekekönyvtárunk. Több száz rajz, alkotás érkezett a határon innen és túlról is. Végül egy tiszaujvárosi általános iskolás rajzának motívumai kerültek könyvtárbuszunkra. Molnár Dóra Laurával, a Széchenyi István Iskola tanulóival közös álmunk valósult meg az igazi könyvtárbuszban.

Reméljük, hogy a borsodi könyvtárbusz színei és motívumai vonzóvá teszik a benne rejlő kincseket, és sokan lesznek majd, akik a könyvtárbuszban a magyar kultúra és a könyvek által magukra ismernek és hazatalálnak.

NAGYOBB JÁRMŰ, TÖBB KÖNYV, TÖBB LEHETŐSÉG

A megye 27 kistelepülésének könyvtári ellátását 2019. október 1-jétől új, nagyobb méretű könyvtárbusz szolgálja. A korábban használt két kis könyvtárbusz közül az egyik továbbra is járja a vidéket: 30 faluba viszi a könyveket az ott élő olvasóknak.

A könyvtárbuszos ellátást Borsod-Abaúj-Zemplén megye 57 kistelepülése veszi igénybe. Eddig – Szendrő és Encs központból – két kis könyvtárbusszal jártuk a falvakat. Ezek a járművek méretük miatt leginkább csak alapszolgáltatásra, kölcsönzésre használhatók, nem működhetnek közösségi térként, 2019 őszén azonban jelentős változás történt. A sikeres uniós pályázatnak köszönhetően új, korszerű könyvtárbusz állt szolgálatba, amely az encsi és az edelényi kistérség 27 településén látja el a könyvtári feladatokat. Ezen a vidéken különösen sok kistelepülés található. Az önkormányzatok szerény költségvetése miatt sok helyen nincsenek meg a szükséges feltételek az állandó könyvtár létrehozásához, működtetéséhez. Ezekben a településeken sorra szűnnek meg a szolgáltatások, a legtöbb helyre mobilposta jár, a kenyeres is menetrend szerint érkezik, és a mozgóboltban lehet beszerezni a legszükségesebb napi cikkeket. Mindehhez jól illeszkedik a mozgókönyvtár. Nem nehéz megszokniuk a lakosoknak, hogy csak meghatározott időszakban áll rendelkezésükre a könyvtári szolgáltatás.

Az új könyvtárbusz tulajdonképpen egy egész könyvtárat helyettesít. Alkalmat ad arra a kistelepüléseken élőknek, hogy teljes értékű könyvtári szolgáltatást vegyenek igénybe. Olyanok számára is elérhetővé válik a könyvtár, akik egyébként talán soha nem jutottak volna a közelébe sem.

Egy-egy településre – menetrendszerűen – havonta kétszer jut el az új könyvtárbusz, alkalmanként másfél óra áll az olvasók rendelkezésére a szolgáltatások igénybevételéhez. A menetrend összeállítá-

Sörény Edina, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Könyvtári és Levéltári Főosztályának vezetője ünnepi beszédében elmondta: ez a könyvtárbusz az ötödik a hazánk kistelepüléseinek korszerű könyvtárellátását biztosító szolgáltató rendszerben

sánál fontos szempont volt, hogy a lakosság minél nagyobb része tartózkodjon otthon a szolgáltatás ideje alatt. Az ellátott településeknek kijelölt megállóhelyet és áramforrást kell biztosítaniuk a busz számára. Az együttműködést, a lakosság tájékoztatását a településen élő kapcsolattartó segíti, aki a könyvtárbusz távollétében segít a könyvek begyűjtésében, házhoz szállításában, a rendezvények szervezésében.

A könyvtárbusza feltöltött könyvállományban egyaránt fellelhető a felnőtt szép- és szakirodalom, az ifjúsági, a gyermek- és ismeretterjesztő irodalom is. A könyvek mellett folyóiratokat és DVD-filmeket is tartalmaz a kínálat. Fénymásolást, nyomtatást, szkennelést is vállalunk, és gyakorlott kollégáink szükség esetén az elektronikus ügyintézésben is segítenek a látogatóknak.

A könyvtárosi teendőket szakképzett könyvtáros látja el, akinek munkáját a sofőr segíti, elsősorban műszaki, technikai területen.

Az új könyvtárbusszal ellátott településeken (egyelőre ideiglenesen kialakított) megállót jelző táblát és menetrendet helyeztünk el, és az önkormányzatok segítségét kértük a lakosság tájékoztatásában. Sorban kerestük fel személyesen az óvodákat, iskolákat, idősek napközi otthonát, hogy ismertessük szolgáltatásainkat. A könyvtárbusz megérkezését dallamkürt jelzi.

Mikolai Vince diósgyőri plébános, főesperes is megáldotta a könyvtárbuszt: – Ha nagy feladatba kezdünk, kérjük az Isten áldását. Ahogy a mondás tartja: „Emberé a munka, Istené az áldás...” Az ilyesfajta könyvtári kitelepülés ugyan nem újdonság, de az új, modern eszközökkel felszerelt busz nagyot lendíthet a vidéki emberek művelődését segítő szolgáltatás színvonalán – mondta Mikolai Vince, majd így fogalmazta meg az áldást: – Mindenható Istenünk, kérünk, hogy Te, aki az embert a saját képmásodra teremtetted, és ily módon azt akarod, hogy a Te bölcsességednek, tudásodnak is részese legyen, áldd meg ezt a könyvtárbuszt, hogy az emberek javát, kulturális gazdagodását, felemelkedését szolgálja. Amerre jár, szerezzen sok örömet... Ámen.

Alapvető célunk, hogy megszólítsunk minden korosztályt az adott településeken, mégis jellemző, hogy leginkább az idősebbek, a nyugdíjasok, valamint az általános iskolások veszik igénybe a könyvtári szolgáltatásokat. Még csak néhány hete járja a megye útjait az új mobilkönyvtár, így egyelőre a bemutatkozásnál, az ismerkedésnél tartunk. De bizakodhatunk, hogy egyre többen megismerik, megszeretik majd, és kihasználják az új lehetőségeket, igénybe veszik a képzéseket, részt vesznek a foglalkozásokon is.

A szolgáltatás hasznosulása leginkább abban ragadható meg, hogy azokban a falvakban, ahol jellemzően idős, szegény emberek laknak, a mobilkönyvtár – melyen filmvetítésre is mód van – olyan kikapcsolódási lehetőséget kínál, ami emelheti a helyiek életminőségét. A könyvtárosok szerint a könyvtárbusz azért fontos, mert így a kistelepüléseken is történik valami, amiért érdemes kimenni az utcára, lehet beszélgetni valakivel. Egy-egy ilyen

– nemcsak könyvtári ellátottság szempontjából – hátrányosnak nevezhető kis falunak a mozgókönyvtár jelentheti a lakosság elszigeteltségének csökkenését, megszűnését. Többé nem lehet arra hivatkozni, hogy távol van a város, ritkán közlekedik az autóbusz, mert a mozgókönyvtár minden 2. héten, ugyanabban az időpontban megbízhatóan megjelenik a faluban, és eljuttatja az ott élők számára az információkat, információhordozókat.

Az új könyvtárbusz által ellátott 27 településen túl természetesen a további 30 községben is biztosítjuk a szolgáltatásokat a korábban Szendrő központból működő kis busz segítségével, de más útvonallal, megváltozott menetrenddel.

Mindkét busz menetrendje megtalálható az interneten, a <http://www.bazkonyvtar.hu/hu/konyvtarbuszmenetrend> címen. A nagy busz a menetrendi napokon 8 és 16 óra között hívható a 06-30/140-54-69-as telefonszámon.

Petrigán György

MEGÚJULT KÖNYVTÁRAK A MEGYÉBEN

Az épületek korszerűsítésével együtt megújult a berendezés, új technikai eszközökkel gyarapodtak a könyvtárak.

ABAÚJSZÁNTÓ

Abaújszántó város Tokaj-Hegyalja legnyugatibb pontja. 3022 fő lakosával az Abaúj-Hegyközi kistérségben a legnagyobb település a KSZR által ellátott települések között.

A város központjában, a polgármesteri hivatallal majdnem szemben található a Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár. A kétszintes épület emeletén található a könyvtár, aminek a felújítására 2018-ban sikeresen pályázott az önkormányzat a Nemzeti Kulturális Alaphoz.

Az elnyert 2,5 millió forint támogatást a város 10% önerővel egészítette ki. A 11 000 kötetes állomány eddig 50 m²-en kapott helyet. A könyvtárszoba és az előtér egybenyitásával, valamint a lépcső fölötti galérián kialakított számítógépteremmel ma már 80 m²-en várja látogatóit a könyvtár.

Az elavult bútorok lecserélése és a tér jobb kihasználása miatt érdemes volt belefogni a felújításba.

Az előtér ezentúl folyóirat-olvasóként funkcionál, ide lépnek be az olvasók. A nagy helyiségben a térbe benyúló polcok megszüntetésével az iskolás csoportok kényelmesebben elférnek a rendszeresen tartott foglalkozásokon. Az új, korszerű berendezés mellett gyönyörűen felújították a padlót és kifestették a helyiségeket.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár munkatársai segítségével az állomány nagyfokú válogatáson esett át, illetve bekerült a Corvina könyvtári rendszerbe.

Modern, minden igényt kielégítő környezetben, korszerű technikai feltételekkel várják a település apraját és nagyját.

Balácsi Andrea

AGGTELEK

Az edelényi kistérség településének közelében található hazánk egyik legismertebb természeti képződménye, a Baradla-barlang – vagy ahogy sokan ismerik: az Aggteleki-cseppkőbarlang –, amely 1995-től már az UNESCO világörökség része.

Aggtelek alig 600 fős kisközség, de a kora tavasztól késő őszi tartó időszakban megsokszorozódik a lélekszám. Sokaknak van itt üdülőházuk, és a turisták is folyamatosan érkeznek a gyönyörű természeti környezetben fekvő településre. Aggteleken folyamatos fejlesztés tapasztalható – a vendégek kényelméért és az itt élők életminőségének javításáért. Ebbe a sorba illik a könyvtár megújítása is.

Idén az Európai Unió Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap pályázatának segítségével a település önkormányzata elvégezte a Művelődési Ház felújítását. Ennek során az épület hőszigetelést, és új nyílászárókat kapott, korszerűsítették a gépészeti berendezéseket, és a hatékonyabb energiafelhasználás érdekében napelemeket telepítettek.

A felújított épületben a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár az állami támogatásként kapott KSZR-es költségvetésből újíttotta meg a könyvtár berendezését. A korábban túlszűfolt terület bővítésével és az állomány leválogatásával sikerült egy barátságos, átlátható könyvtári teret kialakítani, ahol a felhasználók egy korszerűen berendezett térben vehetik igénybe a könyvtár szolgáltatásait. A könyvtár – saját feladatai mellett – többfunkciós közösségi térré vált, így lehetőséget biztosít kiscsoportos összejövetelek, olvasásnépszerűsítő progra-

mok, kézműves foglalkozások, különböző rendezvények megtartására is.

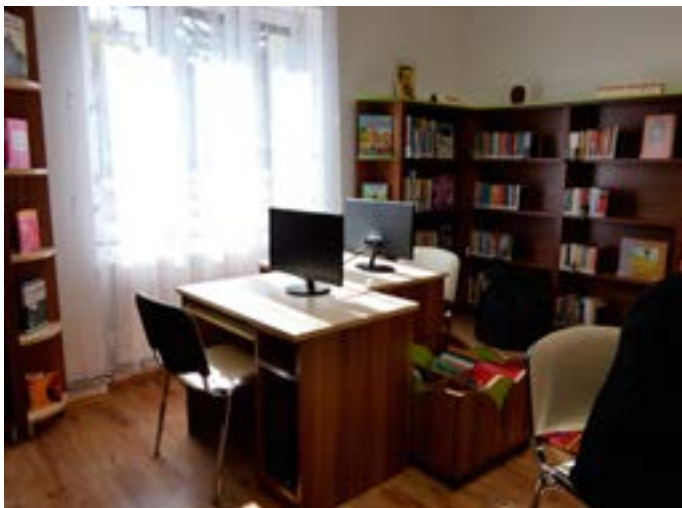
A KSZR keretében beszerzett számítógépek és egyéb technikai eszközök jó szolgálatot tesznek a lakosság képzésében és a mindennapi ügyek intézésében is. A felnőtt látogatók mellett az ifjabb korosztályt egy nemcsak könyvekkel, de játékokkal is felszerelt gyereksarok várja.

A körülbelül 2500 kötetes állomány teljes feldolgozásra került a Corvina könyvtári rendszerben, így a jövő évben tervezzük az elektronikus kölcsönzés bevezetését is.

Petrigán György

GARADNA

Az abaúji Garadna könyvtára 2019-ben a helyi önkormányzat és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával újult meg. A helyet adó épület 2018–2019 során teljes átalakításon esett át: az egykori polgármesteri hivatal kibővült egy konyhával, két, a közösségi igények számára kialakított teremmel és a könyvtár helyiségeivel. Korábban a könyvtári szolgáltatást a

Művelődési Házban kialakított kisebb alapterületű helyiségben biztosították. A pályázat keretén belül több mint 2,6 millió forint értékben kerültek új bútorok és eszközök a településre. A könyvtár területe 25 m²-ről 85 m²-re gyarapodott. Az NKA pályázat keretében új, modern könyvespolcok, számítógépes- és munkaasztalok, székek, szőnyegek érkeztek a könyvtárba.

A szolgáltatóhely két részre osztható: a bejárathoz közeli helyiségben található a felnőtt szépirodalmi rész, a belsőben pedig a szakirodalom és a gyermekkönyvek kaptak helyet. Az új kialakításnak köszönhetően egy valódi közösségi térrel várja olvasóit a könyvtár.

Juhász András

HEJŐPAPI

Hejőpapi önkormányzata 2018-ban 2,5 millió forintot nyert könyvtári eszközfejlesztésre a Nemzeti Kulturális Alap pályázatán. Ennek köszönhetően nagyobb és sokkal jobb beosztású térbe költözött. A könyvtár kettős funkciójú, eddig az iskolában kapott helyet, így a felnőtt olvasók kevésbé látogatták. Most önálló épületben, központi helyen található, ami megfelelő feltételeket biztosít ahhoz, hogy a település lakói is nagyobb számban keressék fel és vegyék igénybe a szolgáltatásait. A bútorzat és az informatikai eszközök beszerzése a pályázatból elnyert pénzből valósult meg, az épület belső és külső felújítását pedig az önkormányzat vállalta.

A könyvtár 2800 kötetből álló gyűjteménnyel rendelkezik, mely teljes egészében megtalálható a Corvina könyvtári rendszerben, így hamarosan beindul az elektronikus kölcsönzés. A megújult könyvtár több közösségi programnak is helyet ad a jövőben, többek között a KönyvtárMozi szolgáltatás bevezetését tervezzük.

Az új térben külön folyóirat-olvasó található, a fiatalabb korosztályt pedig a mesebirodalom várja, ahol nemcsak a könyvekkel ismerkedhetnek a gyerekek, hanem társasjátékokkal is eltölthetik szabadidejüket.

Székácsné Haraszti Rita

PARASZNYA

A települési könyvtár megújulását a Nemzeti Kulturális Alap 3,2 millió forintos támogatásának és a kultúra iránt elkötelezett önkormányzat vállalásának köszönheti. Az összefogás és a közmunkaprogram segítségével a művelődési házban helyet kapó könyvtár teljes átalakulása megtörténhetett. A korábbi 45 m² alapterületet sikerült még 25 m²-rel megnövelni, és az egymásba nyíló tereket felújítani. A négy helyiségből álló többfunkciós közösségi térben mindenki megtalálhatja az érdeklődésének megfelelő információt. Az adminisztrációs terület a kézikönyvtári állománnyal és a reprográfiai szolgáltatással egy helyiségbe került. Külön teret kapott a szakirodalmi rész a folyóirat-olvasóval, a gyerekek mesebirodalma és az internetszolgáltatás, valamint a KönyvtárMozinak helyet adó szépirodalmi részleg is. Az olvasósarokban 11-féle folyóirat várja az idelátogatót, a számítógép-használók örömeire 4 gép biztosítja az internetet. A könyvtár állománya közel 5000 kötet, online feldolgozása megtörtént.

A népi hagyományok őrzése, továbbadása, a kézművesség fontos a település életében. A közösségi tér a civil szervezetek, a pitypalatty-völgyi óvodások, iskolások mellett a különféle programoknak is helyet ad majd.

A bővítésnek köszönhetően egy korszerűbb szolgáltatóhellyel gazdagodott a település, az információra

éhes, a kultúrára szomjazó kicsik és nagyok 21. századi közösségi teret vehettek birtokba.

SAJÓPÁLFALA

A 746 lelkes településen másodszor avatunk könyvtárat. Először 2009 márciusában a mozgókönyvtári szolgáltatás idején és most, 10 évvel később is.

A könyvtár a falu központjában a volt iskola épületében, a polgármesteri hivattal és az óvodával közös épületben található. Napjainkban nemcsak kulturális, de nevelési célokat is szolgál, hisz itt található

az óvoda is. A külső-belső felújítást, az ablakcserét és a tisztasági festést az önkormányzat vállalta. A KSZR-forrás lehetővé tette az elavult bútorok cseréjét, megújítását, új polcokat, kiegészítő és gyerekbútorokat, szőnyeget vásároltunk. Az infokommunikációs eszközökkel jól felszerelt szolgáltatóhelyen a könyvtáros számítógépén kívül 3 internetes gép áll a lakosság rendelkezésére. Az infrastrukturális beruházás eredménye, hogy jövőre a KönyvtárMozis szolgáltatás is bevezetésre kerülhet. A teljes állomány, a 3810 dokumentum visszakereshető a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Corvina integrált könyvtári rendszerében, mely lehetővé teszi az elektronikus kölcsönzést is. Tizenegy különböző folyóirat jár a könyvtárba, a kötelező olvasmányok, mesekönyvek, ismeretterjesztő, szórakoztató bestsellerek mellett nagy számban találhatóunk cd-t, hangoskönyvet, dvd-t is. A megújult térben külön folyóirat-olvasó található, a fiatalabb korosztályt a mesebirodalom, a játszósarok várja.

A többfunkciós közösségi tér irodalmi rendezvényekre, kézműves foglalkozások tartására is alkalmas.

A szolgáltatóhely nyitvatartása alkalmazkodik a lakossági igényekhez, heti 3 nap, 9 órában várja a látogatókat.

Zsova Márta

„AZ ÉN KÖNYVTÁRAM” – KÉPZÉS, KÖNYV, KAMPÁNY

A korábbi lapszámokban rendre jelentek meg cikkek „Az én könyvtáram” projekttel kapcsolatban, mindig hírt adtunk az előrehaladásról, a megyében megvalósult eseményekről. A legutóbbi, júliusi lapszám óta, közeledve a projekt zárásához (2020. január 31.) felgyorsultak az események. Megyei szakmai nap – könyvtárpedagógiai workshop, a módszertani kiadvány megszületése, a módszertani képzések mellett a kommunikációs tréningek szervezése, a robotika programhoz szükséges eszköz megvásárlása, a megye könyvtáraival módszertani együttműködések megkötése, az országos médiakampány elindulása mind az őszi időszakra esik, melyekről ez a cikk szól.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei könyvtárpedagógiai workshopot szeptember 23-án rendeztük meg Miskolcon, a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban.

Dr. Prokai Margit könyvtárigazgató köszöntőjében a projekt egyik helyi eredményeként emelte ki, hogy a megyében kipróbált *Robotika* mintaprogram gyakorlati alkalmazásához több készlet ArTec robotot vásárolt a könyvtár, melyek egy részét kölcsönözni tudja majd az azt igénylő könyvtárak számára. Így a mintaprogram alkalmazásának az eszköz hiánya nem lehet legyen akadálya.

Farkas Ferenc szakmai vezető kiemelte az igényalapú szolgáltatásfejlesztés, a NAT-kompetenciák beépítésének szükségességét a gyermekkönyvtári foglalkozásokba. Fontos, hogy a pedagógusokkal a tanév elején felvegyük a kapcsolatot, és a NAT-hoz

kapcsolódó programokat, foglalkozásokat kínáljunk számukra. A projekt 90 mintaprogramja ezekre épít, moduljaikat a helyi lehetőségek és igények alapján lehet adaptálni, és infrastrukturális beruházások tervezésekor is érdemes velük kalkulálni.

Ezt követően *Digitális kompetenciák fejlesztése: kihívások és lehetőségek a könyvtárakban* címmel **Lengyelné dr. Molnár Tünde**, az Eszterházy Károly Egyetem tanszékvezető egyetemi docense előadásában a digitális eszközökre építő mintaprogramokról szólt, majd kiemelte, hogy mind a finn, mind az észt oktatási sikerek egyik alapja, hogy ott az iskolán, tantermen kívüli tanulás legfontosabb szinterei a közgyűjtemények, a könyvtárak.

Ezt követően a megyében kipróbált hat mintaprogram közül az előző szakmai naphoz hasonlóan most

AZ ÉN KÖNYVTÁRAM

a másik három mutatkozott be Szerencsről, Sátoraljaújhelyről és Ózdról.

Robotika címmel **Orosz Csilla** gyermekkönyvtáros tartott előadást, akinek cikke a júliusi lapszámban jelent meg. *Ne félj, babám, nem megyek világra...* – **Kovács Adrienn** könyvtáros a diákokkal annak járt utána, hogy az első világháború alatt hogy éltek a hátszágban maradtak, a nők és gyerekek, melyhez internetes forrásokat vettek igénybe, majd rövid prezentációban mutatták be az összegyűjtött információkat. *Könyvtárba mentem, de honnan indultam?* – **Meczóné Reviczky Beáta** könyvtáros helyismereti témájú mintaprogramját mutatta be. Előadásából az is kirajzolódott, hogy a helyi adottságokat, a könyvtár tagolt helyszíneit milyen sikeresen tudta kihasználni.

Mindkét programról írtunk a 2018. évi decemberi számban.

Racsko Réka előadása egyben tájékoztató volt arról, hogy a projekt zárását követően az érdeklődő intézmények milyen feltételekkel lehetnek a módszertan hivatalos alkalmazói. A résztvevőknek könyvtártípustól függően évente 1-2-4 mintaprogram alkalmazását kell vállalniuk, cserébe a jelent-

kező könyvtárak szakmai támogatásra, az intézmények presztízsének erősödésére, tovább formálódó együttműködésekre számíthatnak.

Racsko Réka elmondta, hogy a nyár folyamán megalakult a módszertani bizottság, melynek tagjai segítik a mintaprogramok alkalmazását, módszertani támogatást nyújtanak a könyvtáraknak. Szólt arról, milyen elvárásoknak kell megfelelniük azoknak az intézményeknek, amelyek a megállapodást megkötik, hány mintaprogramot, mely időszak alatt és milyen formában kell megvalósítaniuk. A megyéből a tájékoztatót követően 9 könyvtár jelezte részvételi szándékát az együttműködésben, mely 3 évre szól. Közülük 1 KSZR szolgáltatóhely, ahol pedagógus a könyvtáros.

A szakmai napot megelőzően vettük át az elkészült módszertani kiadvány négy kötetét, melyek a projekt négy fejlesztési iránya szerint tartalmaznak tanulmányokat. Ezek a kötetek sokat segíthetnek a könyvtárosi munkában, a szolgáltatások fejlesztésében, mely alapvető feltétele a jó együttműködésnek mind a használók, mind a közoktatás szereplői között. A program minden résztvevője kapott a példányokból, az azt követő időszakban pedig eljuttattuk a

megye nyilvános könyvtáraiba, illetve iskolákba. További példányok a Projektirodától még igényelhetők. A pedagógusok számára készült az Együtt az olvasóvá nevelésért című ajánló kiadvány, melyet iskoláknak, könyvtáraknak osztunk ki igény szerint. A megyénkbe 700 darab jut belőle.

Az én könyvtáram projekt képzéseiben is nagy sikerrel vett részt Borsod-Abaúj-Zemplén megye. A módszertani képzést 24 kolléga végezte el, kihasználva a pályázati támogatást a képzés, a szállás és az utazás terén. A

Illusztráció: Farkas Ferenc szakmai vezető előadásából Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár EFOP Projektiroda

Hatékony kommunikáció közgyűjteményekben című tanfolyamot pedig hárman végezték el, közülük két fő muzeológus.

A megyénkben kipróbált, és már a korábbi számban bemutatott nagy sikerű robotika mintaprogram több könyvtár érdeklődését is felkeltette. A kollégák szívesen alkalmaznák ezt, de az eszköz beszerzését nem tudják vállalni. Ezért döntött úgy a megyei és városi könyvtár, hogy néhány csomagot megvásárol, melynek egy részét kölcsönözni tudja az igénylő könyvtárak számára, segítve ezzel, hogy minden lehetséges eszközt, módszert ki tudjanak használni az olvasás népszerűsítése, az olvasás fejlesztése érdekében. A „bevállalós” kollégák kétnapos oktatáson is részt vesznek, hogy a szakmai ismereteken túl némi programozást is tanuljanak és az eszköz használatát is elsajátítsák.

Végül, de nem utolsó sorban az országos média-kampány is elindult október 15-én, melynek keretében négy kisfilm készült el, melyeket az országos médiában történt vetítéseken túl a könyvtárak honlapján, Facebook oldalain lehetett megtekinteni november 15-ig, azon túl pedig a Youtube-on láthatók.

Bokrosné Stramszky Piroska

Gyakran teszik fel laikusok a kérdést: olvasnak még az emberek? Járnak még könyvtárba? Szükség van könyvtárra, amikor az interneten minden elérhető?

Az ilyen és ehhez hasonló kérdésekre válaszul jelenjenek meg azok az adatok, melyek a projekt során készült felmérésekből, az országos statisztikai adatok elemzéséből kitűnik.

Az én könyvtáram program elsődlegesen azt az 540 ezer 18 év alatti regisztrált használót célozza meg, akik rendszeres könyvtárhasználók. E mellett nagy erőfeszítéseket tesz a projekt a mintaprogramok fejlesztésével, az országos kampánnyal, a könyvtárosok és pedagógusok továbbképzésével annak érdekében, hogy minél nagyobb számban nyerjen meg további könyvtárhasználókat e korosztályból. Fontos felismerni, hogy ezt a célt legeredményesebben akkor tudjuk elérni, ha a könyvtári szolgáltatások között minél több áll a közoktatás támogatásának szolgálatában.

TALÁLKOZTUNK – TIZENNEGYEDSZERRE IS

Amikor 2006-ban újtára indítottuk Borsod-Abaúj-Zemplén megye könyvtárosainak találkozóját, csak reménykedtünk a folytatásban. Mostanra elképzelhetetlen az Országos Könyvtári Napok programsorozata e nélkül. Az idén október 7-én – tizennegyedik alkalommal – Encsen rendeztük meg a találkozót. A minden évben más helyszínen tartott szakmai nap lehetőséget ad az ismeretszerzésre, a kikapcsolódásra, a baráti, beszélgetésekre.

Az encsi városházán a vendéglátó Városi Művelődési Központ és Könyvtár igazgatója, Kércsi Tibor fogadta a könyvtárosokat. Encs polgármestere, Széles András köszöntőjében személyes tapasztalatait is megosztotta a résztvevőkkel. „Nem lehet könnyű az élete mostanában a könyvtárosoknak!” – kezdte beszédét. – Szomorú megtapasztalni a csökkenő érdeklődést a könyvek, könyvtárak iránt. Pedig nem lehet kérdés, hogy mennyire jó műalkotásokat olvasni, mennyire izgalmas olvasás közben annyiféle ember bőrébe bújni, különleges kalandokat átélni.” Személyes példájával adott nyomatékot gondolatának: „az engem nevelő nagynéném paraszti életmódot folytatott, nem túl sok könyvet olvasott, olvashatott életében. Egyik lányától, unokanővéremtől egyszer születésnapomra egy több mint harminc ifjúsági könyvből álló csomagot kaptam, amit, ha jól emlékszem, a Nők Lapjából rendelt meg nekem. Sosem felejttem el neki. Ezek voltak a saját könyvtáram első darabjai. Ezen könyvek között volt a négykötetes Winnetou is. Emlékszem, nyári szünetben három nap alatt olvastam el. Máig beleborzongok, ha visz-

számlékszem azokra a napokra, (...) az igazi könyvélmény nem helyettesíthető semmi mással.”

A polgármester gondolatai után dr. Prokai Margit, a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár igazgatója köszönte meg a kedves fogadtatást. Szólt arról is, hogy hagyománnyá vált az évről évre más helyszínen rendezett megyei könyvtáros találkozó. A szakmai nap jelentősége, a közösségek megerősítése vitathatatlan, hisz itt tanulhatunk egymástól, megoszthatjuk tapasztalatainkat, hogyan, milyen módon tegyük vonzóbbá az olvasást, a könyvtárhasználatot.

Az Encsi Zrínyi Ilona Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, valamint a Szent László Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tanulóinak zenés irodalmi műsorral köszöntötték a találkozót résztvevőit.

Dr. Baracsi Katalin internetjogász Iránytű a digitális mindennapokhoz címmel tartott előadást, felhívva a figyelmet az internet biztonságos használatára. Beszélt arról, hogyan védjük meg gyerekeinket és önmagunkat az adathalászkodástól, milyen a média ha-

DR. BARACSI KATALIN VIRTUÁLIS ZAKLATÁS – VALÓSÁGOSAN

Néhány évvel ezelőtt került be a Büntető Törvénykönyvbe a zaklatás tényállása. Ki gondolta volna akkor, hogy nem telik el sok idő és megjelenik ennek virtuális változata. Az internetes zaklatás azt jelenti, hogy valaki az internetet vagy mobil eszközöket arra használja, hogy szándékosan bántson másokat. Miben más a „hagyományos” zaklatáshoz képest? Mivel a virtuális világban történik, a nap 24 órájában bántva vagy fenyegetve érezheti magát az ember. Sokszor nehéz beazonosítani a zaklatót, mivel le tudja tiltani a telefonszámát, vagy név nélkül fel tud tenni dolgokat a netre. Egyszerre több embert célozhat meg, akik közül sokan elsőre nem is ismerik fel, hogy zaklatásnak vannak kitéve. Az internetes zaklatás egyetlen „pozitívuma”, hogy bizonyítható. Hagyományos zaklatásnál előfordulhat, hogy az egyik ember szava áll szemben a másikéval, de ha az interneten zaklatnak, lementhetünk szövegeket, vagy kinyomtathatunk e-maileket, üzeneteket, honlapokat. Ezek pedig bizonyítékként felhasználhatók, segítségükkel elkapathatják a zaklatót, és megakadályozhatják, hogy másokkal is ezt tegye.

Az interneten a legtöbb visszaélést még mindig az adathalászok jelentik. Óvatlanok vagyunk a virtuális világban, és könnyedén osztjuk meg személyes adatainkat honlapokkal, más emberekkel anélkül, hogy felmérnénk ennek beláthatatlan következményeit. Mi az adathalászat tulajdonképpen? Olyan megtévesztés, amikor személyes adatainkhoz próbálnak jogszerűtlen módon hozzájutni. Ezek lehetnek a jelszavak, a mailfiókok hozzáférhetősége vagy a netes bankolások információi. Tulajdonképpen minden

velünk kapcsolatos adattal, jelszóval vissza lehet és vissza is tudnak élni, ezért az adathalászoknak szinte mindegy, mi kerül a kezükbe, azt megpróbálják majd felhasználni. Az adathalászok a leggyakrabban azal próbálkoznak, hogy megbízhatónak tűnő helyről vagy megbízhatónak tűnő feladótól érkező e-mailben egyszerűen elkérik a fenti adatokat, és mindig találnak olyan embert, aki figyelmetlenségéből kiadja azokat.

Senkit sem kell arról meggyőzni, hogy az internethasználók nagy része a 14–18 éves korosztályból kerül ki. Ők már, ahogy egyesek tréfásan fogalmaznak, számítógéppel, mobiltelefonnal együtt jöttek a világra, hiszen ezeket az eszközöket már azelőtt játszi könnyedséggel tudják használni, mielőtt beszélni tudnának.

(Részlet az Internetbiztonság Magyarországon és az Európai Unióban című tanulmányból)

tása a gyerekekre, a fiatalokra, és milyen veszélyes trendek keringenek a világhálón.

A tanácskozás zárásaként az emléklapok átadására került sor, amiket a jubiláló és nyugdíjba vonuló kollégák kaptak meg. Harminc éve vannak a pályán: Bokrosné Stramszky Piroska, dr. Gárdusné Szabó Gabriella, Bardóczyné Konderák Valéria, Kacsmarik Mónika, mindannyian a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár munkatársai.

Ebben az évben vonulnak nyugdíjba: Némethné Orbán Mária és Kusztván Márta miskolci könyvtárosok, a tiszaujvárosi könyvtárból Tompáné Mészáros Hedvig könyvtárvezető és Borsósné Doktor Éva fiókkönyvtáros. Jó egészséget és tartalmas nyugdíjas éveket kívánunk nekik.

A megyei könyvtár által alapított Pro Bibliotheca-díjat, a Varga Éva szobrászművész által készített

Encsen a szabadtéri városi ünnepeket a Millenniumi parkban tartják. Itt áll 2001. augusztus 20. óta az egykori Abaúj vármegyének nevet adó Aba nemzetségből származó Aba Sámuel szobra, Balogh Géza alkotása. Itt készült a könyvtáros találkozó résztvevőiről is egy csoportkép.

Aba Sámuel, az Aba nemzetség tagja István király hűgának, Gizellának volt a férje. Csak rövid ideig, 1041-től 44-ig – meglehetősen zűrzavaros trónviszályok között – uralkodott. A Ménfői csata után életét vesztette. Kézai Simon Magyar Krónikája szerint: „Aba király pedig a Tisza felé futta s a magyarok, kiknek uralkodtában vétett vala, egy faluban, egy ó veremben megölik s egy egyház mellé eltemetik.”

Ezen a tájon több település őrzi az Aba nemzetség nevét: Abaújalpár, Abaújkér, Abaújlak, Abaújszolnok, Abaújvár és a közigazgatásilag Encshez tartozó Abaújdevecser is. Balogh Géza szobrászművész kompozíciójában a süttői mészkőből készült kettős oszlop a királyi palotát szimbolizálja. Aba király alakja bronzból, trónja bazaltból készült.

plakettet idén Bokrosné Stramszky Piroska, a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár megyei házlózeti igazgatóhelyettese kapta meg.

A szakmai tanácskozást követő rövid városnézésen a közel száz résztvevő megismerhette a város nevezetességeit, megújult tereit, emlékparkjait, köztéri szobraikat. A Millenniumi parkban Aba Sámuel szobra előtt közös fotót is készítettünk, majd az Encsi Városi Művelődési Központ- és Könyvtárba mentünk, ahol megtekinthettük az Encs régen és ma című kiállítást.

Délutáni szakmai programunk helyszíne Gibárt volt. A Nemzeti Kulturális Alap támogatásából megújult könyvtári szolgáltatóhelyet Babik Zoltánné könyvtáros mutatta be. A 62 négyzetméteren minden korosztály megtalálja a különféle témájú könyveket, a mesekuckót, a világháló nyújtotta lehetőségeket, a KönyvtárMozit, mindazt, ami hasznossá, otthonossá, szerethetővé teszi a könyvtárat

Soltész István, a település polgármestere pedig arról beszélt, hogy ez az épület, amelyben a polgármesteri hivatal mellett az óvoda, az orvosi rendelő és a könyvtár működik, mindig a közösséget szolgálta.

Megújításához – a pályázati források mellett – a közösség is hozzájárult munkájával.

A találkozó utolsó állomása Boldogkő vára volt, ahol a jelmezestárlatvezető archaikus stílusban ismertette a hely történetét. Boldogkő várában egész évben régészeti és hadtörténeti kiállítás, pénztörténeti kiállítás, zászló- és címerkiállítás, kovácsműhely és várbörtön, valamint Közép-Európa legnagyobb, a magyar történelem híres csatáit bemutató ólomkatonakiállítás is várja a látogatókat.

Zsova Márta

OKOSESZKÖZ-HASZNÁLAT – IDŐSEBB KORBAN IS

Digitális kompetenciafejlesztés a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban

Egyre több nyugdíjas ismeri fel annak szükségességét, hogy megismerje a rohamosan fejlődő digitális technológiát, hiszen ha lemarad, kizárhatja magát olyan, a mindennapi életet megkönnyítő lehetőségekből, mint az online ügyintézés, online vásárlás, a szerteágazó szórakozási lehetőségekről nem is beszélve.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban adott egy jól felszerelt oktatóterem 25 lappal, nagy sávszélességű wifi-hálózattal, az intézményben dolgozik 6 képzett Digitális Jólét Program-, DJP-mentor, akiknek a munkáját két rendszergazda segíti.

Könyvtárunkban 2018 szeptemberében indult újra a digitális kompetenciafejlesztés. A foglalkozások iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A képzés a nyugdíjas korosztályt célozta meg. Hetente kétszer kétórás foglalkozásra került sor, a programsorozat 24 óras volt. A nyugdíjasoknak így nem volt megerőltető a képzés, részükről egyszerre csak két óra aktív figyelmet igényelt. Tizenkét alkalommal találkoztunk, szoros kötődés jött létre a résztvevők és a mentorok között. Bátran mertek kérdezni a számítógép-használat során felmerülő problémáikról.

Biztonságos internethasználattal, kereséssel, böngészéssel, hasznos weboldalakkal ismerkedtek. A foglalkozás elején lépéseket tettek az internet világa felé: megismerkedtek egymással és az eszközökkel, beszélgettünk az adatvédelemről és a lehetséges veszélyforrásokról. Megismerkedtek az internet nyújtotta lehetőségekkel. A csoport tagjai kérték, hogy betekintést nyerjenek a szövegszerkesztő használatába, külön kérésük volt, hogy az általuk okostelefonra, tabletre mentett képeket másoljuk át külső adathordozóra. Online bankolással,

online vásárlással és a kormányzati portál számos lehetőségével ismerkedtek meg a résztvevők. A csoport tagjai felfedeztek számos VOIP szolgáltatást is. „Barangoltunk” a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár és a Magyar Elektronikus Könyvtár weboldalain.

2018 szeptemberétől 2019. április végéig kilenc csoportban 67 fő nyugdíjas digitális kompetenciafejlesztése zajlott le a könyvtár oktatótermében. 2019 szeptemberétől folytatódtak a képzések. A jelenlegi foglalkozások 20 órából állnak, hetente 2 alkalommal 3 órás képzésekre kerül sor, az utolsó találkozás már csak 2 óras. A résztvevők 7 alkalommal találkoznak az előadóval, így ritkábban kell felkeresniük a képzési helyszínt, de még mindig nem megterhelő az aktív figyelmük. Az őszi időszakban négy csoportos foglalkozás lezárult 32 fővel. December 5-ig még két csoport, 20 fő vesz részt a képzéseken.

A nyugdíjasok szeretnék elsajátítani az okostelefon és az okoseszközök használatát is, ebben az évben könyvtárunkban 5 okostelefon és okoseszköz használói képzés valósult meg.

A tanfolyammal nem csupán új, széles körben hasznosítható ismereteket sajátítanak el a résztvevők, hanem társasági élményhez jutnak. Az internet adta lehetőségek kiaknázásával elúzható a magány, javulhat az életminőség.

Gilányiné Lovász Tünde

EMLÉKTÁBLÁK NYOMÁBAN – MISKOLCON ÉS KASSÁN

A 2016–2018-ban megvalósult Könyvtárak az 50 év felettiiek oktatásáért című Erasmus+ projektet követően ebben az évben ismét közös uniós programban működik együtt a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, valamint a Kassai Bocatius János Nyilvános Könyvtár.

A kassai kollégák ötlete nyomán a két könyvtár 2018-ban nyújtott be pályázatot „Múlt egy kattintásra” – Kassa és Miskolc nevezetes emléktáblái címmel, amely az év végén támogatásban részesült. Az FMP-E/1801/1.1./012 azonosító számú projekt az Interreg V-A Szlovákia–Magyarország Együttműködési Program keretében, az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg. A projekt vezető kedvezményezettje a Kassai Bocatius János Nyilvános Könyvtár és partnere a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár összesen 33.363,83 € támogatásban részesült, melyből a miskolci könyvtár 15.008,32 € pályázati forrást nyert el.

A 2019. március 15. és 2020. február 15. között megvalósuló projekt fő célja, hogy Kassa és Miskolc történetét, a városok építészeti nevezetességeit, helytörténeti eseményeit és személyiségeit egy emléktáblákról szóló interaktív, mobilapplikáción keresztül bemutassa. Az applikáció a helyi lakosság és a városba érkező látogatók tájékozódását szolgálja, ezáltal a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat, valamint a turisztikai vonzerő erősödését is előmozdítja.

APPLIKÁCIÓ

A projektben két szabadon letölthető és felhasználható magyar, szlovák és angol nyelvű mobilalkalmazás készült, amelyek Kassa 100 és Miskolc 50 nevezetes emléktábláját mutatják be. Az ingyenes, bárki számára elérhető applikációk QR-kódok segítségével iOS és Android platformra is telepíthetők. Az alkalmazásban az emléktáblák a következő kategóriákban szerepelnek: „Személyiségek” (tu-

Dr. Prokai Margit, a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár igazgatója köszöntötte a workshop vendégeit

dósok és oktatók, művészek, írók és költők, politikusok), „Események”, „Épületek”. Minden emléktáblához külön leírás kapcsolódik, amely tartalmazza a tábla fotóit, az emléktáblán szereplő személyről, eseményről, épületről szóló leírásokat. A legfontosabb információk audiováltozatban is elérhetőek. Nemcsak az emléktáblákon szereplőknek, hanem maguknak a tábláknak is megjelennek az adatai: az alkotó neve, a készítés vagy felavatás ideje, az emléktábla anyaga. Az applikáció térképen mutatja meg, GPS koordinátákkal jelzi, hol vannak az emléktáblák, valamint útvonalterv is segíti a tájékozódást. Valamennyi információ a magyar mellett szlovák és angol nyelven is elolvasható, illetve meghallgatható.

Az applikáció „Összefüggő” menüpontja felsorolja azokat az intézményeket, utcákat, amelyek az adott emléktáblán szereplő személyhez, épülethez, eseményhez köthetőek. A „Források” menüpont az adott emléktáblához kapcsolódó szakirodalmat mutatja be a miskolci és a kassai könyvtár online katalógusának megjelenítésével.

A „Séta a városban” menüpontban a térképen a témáknak megfelelő színek jelzik az emléktáblák helyeit (pl. tudósok, oktatók: piros, írók, költők: zöld stb.), és az adott csoportra szűrve lehet szűkíteni a találati listát. Az applikáció két sétaútvonalat is felajánl, amelyek segítségével a belvárosi emléktáblákat kereshet-

Ing. Soňa Jakešová, a Kassai Bocatius János Nyilvános Könyvtár igazgatója és Mgr. Erika Palágyiová, a kassai könyvtár munkatársa a projekt miskolci bemutatóján

Véghe Norbert (Oron Kft., Lőcse) készítette az applikációt

jük fel. A „Virtuális séta” segítségével Kassa és Miskolc belvárosának néhány kiválasztott emléktáblája 3D-s verzióban is látható, így megismerheti az érdeklődő a táblák környezetét, az utcaképet is.

KISFILM ÉS KIADVÁNY

Az applikáció használatát egy kisfilm is bemutatja, mely a könyvtár honlapjáról szabadon letölthető, illetve az intézmény – jelen pályázatának keretében vásárolt – nagyképernyős tv-jén megtekinthető.

Novemberben egy 48 oldalas tájékoztató kiadvány is megjelent, melynek célja a projekt, az emléktáblák és az applikáció bemutatása. A háromnyelvű brossúra ezen kívül város- és könyvtárismertetőt tartalmaz, az 50 miskolci emléktábla listáját ismerteti, valamint közülük 21-et külön oldalon is bemutat. A kiadvány pdf-formátumban szabadon letölthető a projekt oldaláról: www.rfmli.hu/hu/content/fmp-e180111012

FOTÓVERSENY

„Múlt egy kattintásra” címmel 2019 őszén az emléktáblákhoz kapcsolódó fotópályázatot hirdetett a miskolci

A fotópályázatra érkezett képekből rendezett kiállítás megnyitóján

könyvtár. A versenyen professzionális és amatőr alkotók egyaránt részt vehettek életkori megkötés nélkül. Egy alkotó legfeljebb három, minimum 300 dpi felbontású saját pályaművel nevezhetett. A 3 fős szakmai zsűri – Dobos Klára újságíró-fotóriporter, az Új Misszió című folyóirat szerkesztője, Kupcsik Sarolta, a Tourinform munkatársa, a miskolci tematikus séták ötletgazdája és idegenvezetője, valamint Bátor Péter alkalmazott fotográfus, multimédia-fejlesztő, a Balázs Győző Református Gimnázium szakoktatója – értékelte a képeket. Az első három helyezett – I. Vályi Lászlóné, II. Nagy Ferenc, III. Szabó Balázs – a pályázat által finanszírozott pénzdíjban részesült, különdíjat kapott Nagyné Muri Emese.

A 63 beérkezett pályaműből november 18-án nyílt kiállítás a könyvtárban, ehhez kapcsolódott a pályázat eredményhirdetése is. A fényképek a projekt keretében vásárolt paravánokra kerültek. A pályaművekből

A díjazottak

Kassán is nyílik majd kiállítás, és a kassai fotóverseny alkotásait is meg lehet majd tekinteni a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban.

WORKSHOP RENDEZVÉNYEK

A projekt eredményeit két nyilvános workshop keretében ismerheti meg a nagyközönség, és meghívást kapnak a kulturális és turisztikai szervezetek, a városban élő szakemberek. Az első rendezvény november 18-án a fotókiállítás megnyitója előtt volt Miskolcon. Az eseményen a két könyvtár közösen számolt be a projekt eddigi eredményeiről, ekkor levetítették a pályázatot és az applikációt népszerűsítő kisfilmeket, a fejlesztő cég bemutatta az applikációt és minden érdeklődő megkapta a tájékoztató kiadványt is. A második workshop a tervek szerint 2020 januárjában lesz. A lassan a végéhez közeledő projekt újabb jó példája a határon átnyúló könyvtári együttműködésnek, melyből a jó partneri viszonyban álló kassai és miskolci könyvtárak mellett a két város lakossága, valamint az odalátogató turisták profitálhatnak.

Varga Gábor

A KÁROLYI GÁSPÁR MÚZEUM ÉS BIBLIAKIÁLLÍTÁS

A Károlyi Gáspár Múzeum és Bibliakiállítás azzal az igénnyel jött létre, hogy bemutassa Gönc neves prédikátorait, iskolamestereit, a gönci iskola diákjait, szellemi értékeikkel együtt és a gönci reformátusság évszázados egyházművészeti kincseit, kiegészítve az egyházmegye és az egyházkerület közösségeinek értékeivel. Szeretné megéreztetni a látogatókkal, hogy ez a sok gyülekezet összetartozik, egy közösségnek a tagjai, és az együvé való tartozást kívánja erősíteni az ide érkező vendégekben.

Ennek az egységnek az alapja a Krisztusba vetett hit, ami a reformátori tanítás szerint a Szentírásan alapszik. Ezért szentel külön termet a Bibliának, bemutatva különböző korok, népek és nyelvek bibliáit – természetesen egy eredeti Vizsolyi Bibliát is – akár nyomdai termékben, akár interaktív kiállítási alkalmazásokban, hogy szemléltesse: minden változik, de az Isten üzenete, a benne megfogalmazott örömhír és erkölcsi parancs fellelhető áll térnek és időnek.

A kiállított tárgyak nagy részét a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei bocsátották rendelkezésünkre. A kiállítás 1999 májusában nyitotta meg kapuit, majd 2015-ben a Károlyi Gáspár Program keretében kapta meg mai formáját.

A megújult múzeum négy részlegről áll: A Károlyi-szoba a helytörténeti kiállítással, az „Oroszországból hazaérkezett könyvek” terme értékes ősnymtatványokkal, az Egyházművészeti terem, valamint a Biblia-terem különböző fordítású és nyelvű Bibliákkal, interaktív kiállítási alkalmazásokkal várja a látogatókat. A tárlatot tervezte és berendezte Pocsainé dr. Eperjesi Eszter és Tanászi Árpád.

A helytörténeti kiállítás Gönc város életét és a református gyülekezet viszontagságokkal teli történetét mutatja be. Jelezve a reformátori örökség, Károlyi Gáspár, a bibliafordító prédikátor emléke, maga a

Szentírás, amely formáló és megtartó erőként hatott és munkál ma is.

A Sárospataki Református Kollégium Nagykönyvtárából kiválogatott, majd a második világháború végén elhurcolt 172 kötet hosszú diplomáciai erőfeszítések végeredményeként 2006-ban került vissza Sárospatakra. A könyvek visszaadásának emléket állítva láthatók a második teremben a kiállításra kiválogatott ősnymtatványok és bibliák. Az Oroszországból

hazaérkezett könyvek közül a kiállítás bemutat néhány értékes ősnymtatványt. Kézbe vehető I. Rákóczi György fejedelem 1590-ben, Vizsolyban kiadott Újszövetségének hasonmás kiadása.

Az Egyházművészeti terem Gönc református gyülekezetének, az Abaúji Egyházmegyének, és a Tiszáninneni Református Egyházkerületnek egyházművészeti ritkaságaival, kincseivel ismert meg bennünket. A terítők többsége a gönci gyülekezet felbecsülhetetlen értékű úrihímezéses úrasztali terítőinek darabjai. Az úrasztali edények különböző anyagból készültek: aranyozott ezüst, aranyozott vörösréz, ezüst, ón, cserép. Bármilyen anyag-

ból készültek is, hűen tükrözik a gyülekezeti tagok egyházuk iránti hűségét, adakozó kedvét.

Az Egyházművészeti teremből lépcső vezet fel az emeletre, a 140 m² alapterületű Biblia-terembe. A kiállítás harmonikusan ötvözi a hagyományos, nyomtatott Biblia bemutatását, valamint a 21. század igényeit kielégítő modern, interaktív megjelenítést, ezáltal is segítve a Szentírás minél hatékonyabb megismerését.

A terem közepén álló körvitrinben megtekinthető az 1590-es Vizsolyi Biblia, melynek fordítása Károlyi Gáspárnak, Gönc egykori prédikátorának köszönhető.

Jánvári Béla
református lelkész

A VÁNDORBAGOLY ÉS A GYERMEKOLVASÓK TITKA

Bulgáriából indult, Szegedről érkezett Miskolcra, innen Orosházára ment

A gyermekkönyvtári munkát elismerő Vándorbagoly-díjat 2018. november 15-én a szegedi Somogyi Károly Könyvtárban megtartott szakmai napon kapta meg a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára, és most, 2019. október 21-én Miskolcon az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár gyermekkönyvtárosai vették át a díjat.

A kiemelkedő gyermekkönyvtári munkát elismerő, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének Gyermekkönyvtáros Szekciója által 2012-ben alapított Vándorbagoly-díj eredete Bulgáriában keresendő. A szobor a Nemzeti Konsztantyin Konsztantyinovics-díj másolata. Azt az elismerést a legjobb gyermekkönyvszerző, gyermekkönyv-illusztrátor, gyermekszínházi rendező és fesztiválszervező kapja, és az ottani kulturális minisztérium képviselője adja át minden évben. Az bagolyszobor alkotója Seyfettin Shekerov bolgár szobrászművész.

A tudást szimbolizáló szobrot a Gyermekkönyvtáros Szekció 2008-ban, a X. Nemzetközi Gyermekkönyvfesztiválon kapta, ahol Budavári Klára szekcióelnök nemzetközi szakemberek előtt számolt be a magyarországi gyermekkönyvtárak és az olvasáskultúra helyzetéről.

Először tehát Bulgáriából vándorolt a magyar gyermekkönyvtárosokhoz ez az alkotás, és hozta magával azt a nemzetközi üzenetet, hogy mennyire fontos az olvasás, a könyv szeretete, és mekkora a felelőssége a könyvtáros szakembereknek a jövő generációjának az olvasás útjára való terelésében. Ennek az eszmeiségnek a továbbvitele vezérelte a Gyermekkönyvtáros Szekció vezetését abban az elhatározásában, hogy a „bagoly” minden évben tovább fog vándorolni egy-egy gyermekkönyvtárba, oda, ahol ezt az üzenetet a legszínvonalasabban, legkreatívabban továbbítják a gyermekeknek. A Vándorbagoly-díjat minden évben a Gyermekkönyvtáros Szekció őszi szakmai napján adják át az arra érdemes következő intézménynek. A tudást, a bölcsességet jelképező bagoly fából faragott szobrának alapja a titkok ládája, amelybe a gyerekek rejthetik üzeneteiket.

Ezt a díjat 2018. november 15-én, a szegedi Somogyi Károly Könyvtárban megtartott szakmai napon vették

Az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár két munkatársa, Tengerics Éva és Hagymásiné Lazanyecz Anikó vette át a Vándorbagoly-díjat

át a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Gyermekkönyvtárának munkatársai. A Vándorbagoly-díj, azaz az elismerés híre sok gyermekolvasóhoz eljutott, hiszen a Mesebirodalomba látogatók saját szemükkel láthatták a méltó helyre került baglyot és a titkok ládáját. A titkok ládája sok gyermeket megihletett, akik a maguk kedves és őszinte módján mondták el abszolút pozitív véleményüket a gyermekkönyvtár könyvtáros nénijeiről, az olvasásról, a könyvtárban átélt élményeiről.

A Vándorbagoly egyéves miskolci tartózkodása a 2019. október 21-én megtartott szakmai napon ért véget. A szakmai előadások és a közös játék után került sor a díj „továbbreptetésére”. Az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtár gyermekkönyvtárosai – Hagymásiné Lazanyecz Anikó és Tengerics Éva – vették át a legszínvonalasabb, legkreatívabb gyermekkönyvtárnak járó Vándorbagoly-díjat. Nem véletlen ez az elismerés, hiszen az orosházi gyermekkönyvtárosok hosszú évek óta szívvel-lélekkel, és változatos programokkal tevékenykednek – sikeresen és nagy népszerűség mellett – a gyermekek olvasóvá nevelésében.

Reméljük, a „bagoly” nem felejtí az országnak ezt a részét, és a közeljövőben visszaszáll Borsod-Abaúj-Zemplén megye valamelyik könyvtárába.

A szakmai napon kézműveskedtek is a gyermekkönyvtárosok

ELJEGYZÉS A RONYVA HÍDJÁN

Késmárktól Kassán, Kékeden, Budapesten át Lőcséig – miskolci és tiszalöki kitérővel

Késmárkon kezdődik valamikor 1945 augusztusában Kováts Judit Elszakítva című regényének története, és 1953-ban Lőcsén fejeződik be. A két szepességi város légvonalban 20 kilométerre sincs egymástól, mégis nagy utat járnak be – térben és időben – a regény szereplői és olvasói is. Megyénk földrajzi helyzetével, az országhatár közelségével és a szerző családi kapcsolatával magyarázható, hogy a regényhősök útját követve több borsodi, abaúji és zempléni településen is áthaladunk. Kováts Judit történeti alaposágának köszönhetően pontos képet kapunk a XX. század történelmi traumáiról, a kisebbségi lét, a kirekesztettség, a hontalanság, az üldözöttség minden borzalmáról. De nem a tudományos dolgozatok szóhasználatával közli velünk a szikár tényeket a szerző, hanem egy dramaturgiaiailag is jól felépített, lélektani szempontból hiteltel regényfolyamként tárul elénk a ki nem beszélt múlt.

TILTOTT HATÁRÁTLÉPÉSEK

Két felvidéki birtokos család, a regényben használt nevek szerint az Engelhart és a Wildner familia három gyermeke azért indul el egy szeptemberi reggelen az akkor már Csehszlovákiához tartozó Hernádfalváról a határ túloldalán lévő Kékeden át Budapestre, hogy magyar iskolában tanulhassanak. Mivel a szülők nem reszlovákizáltak, otthon ők is hontalanok lettek, ott már nem kapnak bizonyítványt, ezért jönnek Magyarországra. Vakáció idejére visszaszöknek szülőhelyükre, de az évközi szüneteket a zöldhalompusztai rokonoknál töltik. Később ide, a Csincse és Mezőkövesd közelében lévő gazdaságba költözik Hernádfalváról a Wildner házaspár is. Fiuk, az építésznek készülő András már 1944 őszén a budapesti Műegyetem hallgatója lett, de a front közeledése miatt hazahívják, majd leventeként nyugati fogságba kerül. Onnan sikerül megszöknie egy tornaljai fiatalemberrel. Béláról később megtudjuk, hogy szülőföldjén ő is üldözött lett, majd a bánrévei és putnoki segítőinek köszönhetően jut el Miskolcra. Itt dolgozik és jogot is tanul, szabadidejében pedig barlangászni jár a Bükkbe.

Később András is megfordul Miskolcon. Igaz, nem sokat lát a városból, mivel őt már fogolyként hozzák ide Kaszáról, ahol nem tudta magát igazolni. Itt előbb a Csabai kapui rendőrségen hallgatják ki, majd következik a Fazekas utcai fogház, és a szigorú ítélet a tiltott határátlépés miatt. Amikor innen a tiszalöki munkatáborba viszik, még vet egy pillantást a kék párában lebegő Tokaji-hegy felé...

ÚJHELYI TALÁLKOZÁSOK

Visszatérve a történetében az egymástól elszakított szerelmesek eljegyzéséig, a Sátoraljaújhely határá-

ban folyó Ronyva patakhoz érkezünk. Két oldalt szlovák és magyar határőrök, a híd közepén a két országot elválasztó piros-fehér-zöld és kék-fehér-piros csík. Külön engedéllyel, havonta egyszer találkozhatnak itt a fiatalok. Éppen ezért utazik a Bodrog-parton kanyargó vonaton András, amikor a vagon ajtaját résznyire nyitva figyel a tájat, várja, mikor tűnnek fel a sátoraljaújhelyi hegyek. „Amikor nagy nehezen meglátja végre az elsőt, a Koporsó-hegyet, föllélegzik. Utána következnek szépen, sorban a többiek, akárcsak Róma körül, összesen heten: a Kecse-hát, Kopaszka, Magas-hegy, Baglyoska, Fekete-hegy és a Vár-hegy. Ez utóbbit leszámítva, amely a nagyok lába előtt, a város kapujában áll őrt, a többi keveri, hiába mutogatta végig őket annak idején, az utolsó szökés alkalmával az újhelyi levéltár tudós igazgatója, akivel együtt utaztak, s akinek a földkéreg tektonikus mozgásáról rögtönzött előadásából – ha mégoly szemléletesen ecsetelte is, hogyan robbant föl tízmillió évvel korábban az az óriásvulkán, amelynek maradványaiból keletkezett a hét hegy – neki leginkább az időtlen idők vulkáni világának nimfái s tündérei ejtették foglyul a képzeletét.”

A regényben ugyan nem szerepel a levéltár igazgatójának a neve, de a szerzőtől tudjuk, egykori mestere, Hőgye István emléke miatt került be a regénybe a tudós alakja. Tőle nagyon sokat tanult a műltfeldolgozásról, -kutatásról a szerző, amikor még ő is az újhelyi levéltár munkatársa volt.

A visszaemlékezés abba az időbe visz bennünket, amikor még tündérek élnek itt, és a csodálatos Perilla uralkodik az erdők és a vizek felett. De amikor Perilla elhódítja a természet erőinek parancsoló nimfától a kedvesét, menekülnie kellene. Szörnyű bosszúra gerjed a mindent uraló nimfa. „Tündérek, óriások, nimfák és törpék menekülnek a halálos veszedelem elől, Perilla azonban képtelen elszakadni erdőitől s vizeitől. Könörög kedvesének, hogy hagyja őt, és mentse életét, de az megmakacsolja magát, s egy mamutfenyő tövében egymásba kapaszkodva várják sorsuk beteljesedését. A nimfa tombol, végül tehetetlen dühében akkora tüzet zúdít a világra, hogy megrepednek, olvadnak, s a levegőbe röpködnek a sziklák, és maguk alá temetik a szerelmespárt.”

A tájat szemlélő, a legendát felidéző fiatalemberbe „belémar a kétség: mi lesz, ha a tündérhez hasonlóan az ő Kingája sem bírja majd saját erdőit és vizeit elhagyni?”

A válasz Kováts Judit Elszakítva című regényében olvasható.

Filip Gabriella

„KÖNYVTÁRAK AZ EMBERÉRT – FELELŐSSÉG A FÖLDÉRT” AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI NAPOK RENDEZVÉNYEI

„Könyvtárak az emberért – felelősség a Földért” – ez volt az Országos Könyvtári Napok idei témája. Ennek megfelelően programjaink középpontjában a klímaváltozás, a fenntartható fejlődés és a környezetvédelem kérdései álltak. Arra szerettük volna felhívni látogatóink figyelmét, hogy minden ember számára nélkülözhetetlen, hogy megismerje környezete értékeit, emellett feladata, hogy meg is védje azokat a következő nemzedékek számára.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár 2019-ben is a Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiumához benyújtott sikeres pályázata eredményeképpen rendezte meg az Országos Könyvtári Napokat. A megnyert forrásból a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár mellett további 16 település részesült még, valamint a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez csatlakozott településeket is bevontuk az országos sorozatba. Ennek eredményeképp Borsod-Abaúj-Zemplén megye 346 településén 393 intézmény várta változatos programokkal a környezetében élőket. Az eseménysorozathoz megyénk 622 rendezvénnyel járult hozzá.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár ebben az évben is meghirdetett egy megyei szintű játékot. Borsod-Abaúj-Zemplén megye lakosai természetismerettel kapcsolatos tudásukat csillogtathatták meg az Öko-kvíz című online vetélkedőn. A rejtvény helyes megfejtését több mint 200 olvasónk juttatta el a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárba. A sok hibátlan megoldásra való tekintettel sorsolással döntöttük el a jutalomkönyvek és ajándékok sorsát.

Bükkábrányban és Bükkaranyoson a Szépenszóló Társulat az általános iskolásokhoz látogatott el. Hagyományőrző műsoruk, a mese és az élőzene a kicsiket és a nagyobbakat is egyaránt elvarázsolta.

Edelénybe Horváthné Joó Tímea teatörténeti előadással érkezett. Az ismeretterjesztő program jó hangulatú teakóstolóval zárult. Az olvasók nagy érdeklődéssel várták Prof. Dr. Bagdy Emőke előadását, melynek témája a család jövője, a jövő családja volt. Az elmúlt évekre visszatekintve ez volt a legnépszerűbb és legnagyobb közönséget megmozdító program, százhatvanan látogattak el a könyvtárba.

Putnokon a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Emlősvédelmi Szakosztályának munkatársa, dr. Boldogh Sándor tartott – nagy sikerrel – interaktív ismeretterjesztő foglalkozást a veszélyeztetett állatfajokról a Serényi László Általános Iskola diákjai számára. A természet kincseit mutatta be Holhos Csilla népijátsszínház-vezető vezető. Előadása során meg-

A miskolci Csodamalom Bábszínház a tiszaujvárosi könyvtárban vendégszerepelt

ismerték a kukorica termesztését, felhasználási módjait. A foglalkozás végén a gyerekek is kipróbálhatták, hogyan lehet kukoricacsuhéból virágot készíteni. Az elkészült munkákat örömmel vitték haza.

A népszerűségi listák alapján 2017 legnépszerűbb íróője, Borsa Brown volt a Sátoraljaújhelyi Városi Könyvtár vendége 2019. október 1-jén. A közvetlen, jó hangulatú beszélgetés során számos kérdésre kaphattak választ a jelenlévő Borsa Brown-rajongók. Az íróő „Annyiszor élsz, ahány könyvet olvasol” mottója jegyében célként fogalmazta meg az olvasás népszerűsítését. A találkozó dedikálással, közös fotózással zárult. Az íróő beszélgetőtársa Körmöndi Zoltán volt.

A szikszói Bölcs Bagoly Városi Könyvtár – csatlakozva az országos könyvtári megmozduláshoz – úgy döntött, hogy idén elsősorban a gyermekekhez szól. G. Nagy Éva költő-íróő – egyike a szikszói könyvtár leg-hűségesebb olvasóinak – első mesekönyvét mutatta be. Az íróő kedves, szeretetreméltó személyisége, tehetsége az Irodalmi Rádió elismerését is kivívta. Az érdeklődést jelzi, hogy a 250 fős rendezvényterem kicsinek bizonyult. Október 2-án az Okoska botocska című interaktív bábelőadást tekinthették meg a gyerekek. A felnőtt olvasók Mező István karikatúristával találkozhattak, akivel legújabb könyvéről beszélgettek. A könyv címe: Nagy az Isten állatkertje. A humor-

ral átszótt, vidám hangulatú találkozó kellemes perceket szerzett a közönségnek.

A tiszaujvárosi Hamvas Béla Városi Könyvtár a pályázati forrásból családi mesedélután szervezett a Csodamalom Bábszínház közreműködésével. A színvonalas program sok gyermek és felnőtt számára nyújtott felejthetetlen élményt. A könyvtár már-már szűkösen bizonyult, a rendezvényen 146 fő vett részt. A gyermekek érdeklődését felkeltette a könyvtár aulájában felállított monumentális díszlet, kíváncsiságuk a kulisszák mögé is becsalta őket.

A Szegedi Látványszínház Vadnára és Ároktőre látogatott el tanmeséjével. Előadásuk célja az volt, hogy átadják a gyerekeknek azokat az ismereteket, melyekkel önmaguk lehetnek egészségük és környezetük kovácsai. A mese bűvöletében a kicsik szórakozva tanulták meg a környezet- és az állatvédelem alapjait.

Berzékre, Bükkaranyosra és Sajópálfalára a Todó kitálat-sorozatával látogatott el Vig Balázs író. A könyvtárosokat és a pedagógusokat is meglepte a gyerekek aktivitása, amellyel a mese dramatizálásában részt vettek. A találkozó sikerét mutatja, hogy szinte mindegyik kisdíák szeretett volna közös fotót készíteni az íróval.

A tokaji Németi Ferenc Városi Könyvtár Nemere Istvánt látta vendégül, aki elmondta, hogy 2018-ig több mint 700 kötete jelent meg, a sajátján kívül több mint 40 álnevet használ. Az írás mellett jut ideje a kutatásra is a paranormális jelenségek témakörében, mely-

Bagdy Emőke dedikál Edlényben

ket később beleszó a történeteibe. A találkozót kötetlen beszélgetés és dedikálás követte.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár Gyermekkönyvtára is az Országos Könyvtári Napok mottója – „Könyvtárak az emberért – felelőség a Földért” felhívás – jegyében szervezte októberi programjait.

A papírszínház előadások mellett az érdeklődő gyerekek rendhagyó, kísérletező foglalkozásokon is részt vehettek. Zalka Csenge Virág nemzetközi mesemondó előadása virágzó kérdésekkel nyitotta meg a tanulságok kertjét. Az elhintett „magok” már ki is bújtak a gyermeki érdeklődésből, hiszen az előadás után mindenki a mesemondó-író könyveire volt kíváncsi.

Szabóné Lenkefi Ildikó

PORBÓL LETTÜNK - EZ A FÖLDÜNK

Dr. Dobos Endre, a Miskolci Egyetem Földrajz–Geo-informatika Intézetének tanszékvezető egyetemi docense Porból lettünk – ez a Földünk címmel tartott ismeretterjesztő előadást a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karán folyó talajtani kutatásokról az Országos Könyvtári Napok keretében, 2019. október 2-án a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár központi épületében.

A miskolci szakemberek az idén tavasszal Brüsszelben vették át a nemzetközi Horizon 2020 kutatási pályázat, az Európai Földtulajdonosok Szövetsége (European Landowner' Organization) „Land and soil management” díját. A győztes projekt egy önkéntes adatgyűjtésen alapuló talajnedvesség-monitoring hálózat kiépítését tűzte ki céljául, amely adatot szolgáltat az Európai Űrügynökség részére, a talajhasználók felé, valamint a klímakutatás számára. Az optimális, talajkímélő és talajjavító, tudatos

talajhasználaton, valamint a felelős, környezettudatos talajművelési technikák, technológiák elterjesztésén kívül a társadalmi bevonódás, érdekeltté tétel számos elemét dolgozta ki a projekt.

HA OKTÓBER, AKKOR KÖNYVES VASÁRNAP

Tizennegyedik alkalommal nyitotta ki kapuit október első vasárnapján a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár központi épülete. Évről évre érzékelhető igény és várakozás mutatkozik a hagyományos Könyves vasárnap iránt. Ilyenkor a rendhagyó programokon való részvétel mellett intenzív könyvtárhasználat is megfigyelhető. A dokumentumok kölcsönzése, az elmélyült olvasás – persze némi zajjal aláfestve – egyaránt tapasztalható a közösségben megélt, könyvtár által nyújtott élmények mellett.

Hogy melyek voltak ezek?

A Tinisarokban a nagyobbak „kaszinózhattak” társasjátékokkal – igényes szórakozást, önfeledt perceket átélve.

A családokat most is örömteli játék, sok-sok ismeret, ügyességi verseny és tudáspróba várta a vetélkedés, a könyvtár egész épületének felfedezése során, amely a gyakorlott könyvtárlátogatók számára is tartogatott meglepetéseket. A Járom az utam, járom a könyvtáram című közös játék egyedi hangulatot teremtve a Miskolci Musical- és Dalszínház jelmezbe öltözött művészeinek közreműködésével zajlott.

A meseirodalmi kézműves manufaktúrába betérők gyöngyözhetnek, agyagozhatnak és a papírhajtogatásban is megmérettettek. Tették ezt szép számmal, nagy kedvvel és az alkotás örömeinek átélésével.

Fotó: Dobos Klára

A népi játékkert igazi kuriózumokat tartogatott: faegeret, gólyalábat, patkós ügyességi játékot.

A sokszínű napnak több csúcspontja is volt. Az egyik az Olvasók királyának, királynőjének megkoronázása. Ezt a címet idén a megyei levelezős irodalmi játékon mutatott kiváló teljesítményével Török Balázs és Szárnya Dóra nyerte el. Emlékezetes pillanat volt a könyvtár legidősebb és legfiatalabb olvasójának köszöntése is. Az olvasók tortája volt az utolsó meglepetés, amely megadta a nap ünnepélyességét is.

Miklós Katalin

Fotó: Dobos Klára

HADOBÁS PÁL EMLÉKÉRE

Hadobás Pál életének 66. évében, 2019. augusztus 13-án örökre elment. Tudtuk, hogy nagyon beteg, mégsem voltunk képesek felkészülni a halálára. Nem tudtuk ésszel felfogni. Miért? – tettük fel újra és újra az értelmetlen kérdést.

Nem könnyű az ő méltatása, mert felsorolni is nehéz lenne mindazt, amit alkotott itt, Edelényben, a Bódva völgyében.

Hadobás Pál az ormosbányai Művelődési Házban még képesítés nélküli népművelőként kezdte pályáját. Azután népművelő-pedagógia szakos tanár, kulturális menedzser, közművelődési szakértői végzettséget szerzett az egri tanárképző főiskola budapesti tagozatán, a Magyar Művelődési Intézetben, a KKDSZ Szakképzési Akadémia és Műhelyben. Tanulmányai nyomán formálódott pályája: 1981-ben már a járás területi népművelési előadója az edelényi Művelődési Központban, majd az intézmény igazgatóhelyettesévé, később igazgatójává nevezték ki. Az intézmények összevonása után múzeumi népművelőként dolgozott, majd 1999-től újra az Edelényi Művelődési Központ, Könyvtár és Közérdekű Muzeális Kiállítóhely igazgatója lett.

Kiemelkedő munkásságát könyvek, kiadványok, periodikák, helytörténeti munkák egész sora dicséri. Számos könyvet írt és szerkesztett Edelény, a Bódva-völgy történetéről. Évekig szerkesztette az Edelényi füzetek című helytörténeti kiadványsorozatot, valamint a Borsodi Tájház Közleményei című periodikát. Nemcsak az ismeretek gyűjtésével, az információk feldolgozásával, megjelentetésével foglalkozott, de a terjesztéssel, a népszerűsítéssel is. Az ő igazgatósága alatt kerültek fel az Edelényben megjelent kiadványok az Országos Széchényi Könyvtár Magyar Elektronikus Könyvtár és az Elektronikus Periodika Archívum adatbázisába, így azokhoz már a világ bármely pontján hozzá lehet férni.

Számos tudományos társaság és egyesület tagja és kitüntetés birtokosa volt. Részt vett a Magyar Numizmatikai Társaság, a Kazinczy Társaság, a Magyar Éremgyűjtők Egyesülete, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Honismereti Egyesület munkájában. Helytörténeti kutatásaiért 1999-ben Istvánffy-díjat kapott, 2006-ban a Magyar Kultúra Lovagjává avatták, 2007-ben Pro Urbe-díjjal ismerték el az Edelényért végzett kiemelkedő tevékenységét. 2016-ban magas állami kitüntetésben részesült, megkapta a Magyar Arany Érdemkereszt Polgári Tagozata érmet. 2017-ben pedig a város legmagasabb elismerését kapta: Edelény díszpolgára lett.

Edelény képviselő-testülete 2019. március 28-i ülése előtt kapta meg a kérelmet, melyben Hadobás Pál nyugállományba vonulása miatt kéri közalkalmazotti jogviszonyának megszüntetését. Az öregségi nyugdíjkorhatárt már három éve betöltötte, a szükséges szolgálati időt is bőven teljesítette, így a testület természetesen elfogadta kérését, de bekerült a határozati javaslatba egy kiegészítés is. „Képviselő-testület a köszönetét fejezi ki igazgató úrnak az elmúlt évtizedekben rendkívüli teljesítménnyel végzett munkájáért, mellyel Edelény városát szolgálta.” A Hírözön (hiron.hu) című térségi lapban megjelent kis tudósítás is megerősíti tiszteletét, ismertségét és elismertségét: „Hadobás Pál neve 'márka' volt a közművelődés műfajában. Emberként is példát tudott mutatni, de kiemelkedő szakmai munkát végzett Edelény érdekében, melyért a képviselők köszönetüket fejezik ki.”

*„Nem élt belőle több és most sem él,
s mint fán se nő egyforma két levél,
a nagy időn se lesz hozzá hasonló.”
Kosztolányi Dezső*

Utolsó könyvét, a Szobrok, emlékművek, emléktáblák Edelény környékén című kötetet már csak a kórteremben, halálos ágyán vehette kezébe. Mennyire félt, hogy nem láthatja már meg,

hogy gyorsabb lesz a halál, mint a nyomdagép. Nem sokat tudta már lapozgatni a könyvet, de kincsként őrizte az ágya melletti kis szekrényen. Lettek volna még tervei, de alulmaradt a könyörtelen betegséggel vívott harcban. Amilyen szerényen élt, olyan csendben ment el.

Elszorul a szívünk, ha arra gondolunk, mennyi mindent hagyott itt nekünk. De ő nagyon hiányzik. Kezdenünk kellene most már nélküle valamit. Nincs kéz, amely az ő munkásságát továbbvinné. Helyette szíveket tudunk adni, amelyek emlékét őrizni fogják.

Nyugodjon békében!

**Az edelényi Művelődési Központ, Könyvtár és Múzeum dolgozóinak nevében:
Mónusné Somogyi Krisztina**

HARMINC ÉVE AZ OLVASÓK SZOLGÁLATÁBAN

Bokrosné Stramszky Piroska, a Pro Bibliotheca-díjas könyvtáros

Az Országos Könyvtári Napok rendezvényeihez kapcsolódva az idén október 7-én Encsen találkoztak a megye könyvtárosai. Ezen a szakmai napon adta át dr. Prokai Margit, a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár igazgatója Bokrosné Stramszky Piroskának, az intézmény megyei hálózati igazgatóhelyettesének a Pro Bibliotheca-díjat, a Varga Éva szobrászművész által készített plakettet. Ezzel a megyei könyvtár által 2015-ben alapított díjjal ismerik el a Borsod-Abaúj-Zemplén megye könyvtáraiért, könyvtárosaiért és a könyvtárügyért végzett kimagasló munkát.

Bokrosné Stramszky Piroska harminc éve a megyei könyvtár munkatársa, 1989. február 1-től dolgozik nálunk. Néhány éven belül a könyvtár dolgozói közül elsőként szerzett kitüntetéses informatikus könyvtáros egyetemi diplomát, majd segítette azokat, akik utána következtek. Kezdetől fogva olvasószolgálatos volt, az évtizedek alatt a tájékoztató könyvtáros munka minden fortélyát elsajátította. Később osztályvezetőként is jól tudta hasznosítani ezeket az ismereteket. Informatikus könyvtárosként részt vett a megyei könyvtár minden olyan projektjében, amely a számítógépesítéssel, az integrált könyvtári rendszerrel volt kapcsolatos. Külföldi tanulmányutakon is részt vett, a walesi Aberystwyth-ben, német és szlovén szakmai utakon. A megyei könyvtár kölcsönzési folyamatainak gépesítésében, az integrált könyvtári rendszer cseréjében és a megyei Corvina-hálózat, a Tudástár kialakításában is aktívan, irányítóként vett részt szakmai tapasztalataival.

Az informatikai ismeretek mellett az alkotótevékenységben is kiemelkedő teljesítményt nyújtott, a Herman Ottó-bibliográfia mellett erről számos szakmai írása, előadása tanúskodik a múltban és a jelenben egyaránt.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete munkájában is aktívan részt vett, évekig a Borsod megyei szervezet, majd az Olvasószolgálati szekció elnökeként, majd a 2004-es vándorgyűlés fő szervezőjeként. Munkája során folyamatosan képezte magát, fontosnak tartotta a szakmai fejlődést, ezért tanfolyamokon, előadásokon vett részt. Kezdetől fogva oktatóként is részt vesz a könyvtár középfokú képzésében, a korábban könyvtáros asszisztensi, jelenleg segédkönyvtáros tanfolyamban, a legnagyobb óraszámban tanít.

A megyei és városi könyvtár összevonása előtti nehéz időszakban az intézmény megbízott igazgatója volt. Az összevonást követően már 2013 végén a MIT élére állt, alapos, kitartó és pontos munkája nélkül nem kaphatott volna a könyvtár Minősített Könyvtár címet.

Az azóta eltelt időszakban először a városi hálózat, majd a megyei hálózat igazgatóhelyettese lett. Éveken keresztül szakfelügyelőként, majd szakmai tanácsadóként sokat tett a megye könyvtárügyéért. Aki ismeri, tudja, milyen állhatatos, logikus gondolkodású, okos és ugyanakkor rendkívül szerény. Aki ismeri, tudja, mennyire lehet számítani rá, mennyire lelkiismeretes, hogy mindenkivel jószándékú, segítőkész, képes a negatív irányt bármilyen helyzetben pozitívrá fordítani, jó hatást gyakorolni akkor is, amikor mások elveszítik lelki erejüket, iránytűjüket. Sokoldalúságát, bölcsességét mindenki, aki vele dolgozik, elismeri.

Az a lelki többlet, amivel hite erejénél fogva rendelkezik, a példamutató családi élet sokak számára mutathat utat a jövőre nézve is.

Bokrosné Stramszky Piroska a megyei könyvtár elmúlt harminc évének meghatározó egyénisége, nagyon sok múlt és múlik rajta ma is, munkájáért a Pro Bibliotheca-díj mellett ezért hálás köszönet is jár neki.

Prókai Margit

(Elhangzott 2019. október 7-én Encsen a könyvtárosok megyei találkozóján.)

KÖTVE-FÜZVE – AZ ÉV KÖNYVE KÉTÉVENTE

A 90. Ünnepi Könyvhét és 18. Gyermekkönyvnapok rendezvényeihez kapcsolódva a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár az idén először hirdette meg a Kötve-fűzve – az Év Könyve Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2019 című versenyt a megyében működő kiadók által megjelentetett, vagy a megyében működő grafikai stúdiókban az utóbbi két évben készült könyvek számára. A megmérettetésre tizenegy könyvműhely harminchárom kiadvánnyal nevezett.

A több fórumon meghirdetett felhívásra tizenegy nevező harminchárom könyve érkezett a könyvtárba, pontosabban hatvanhat darab, mivel 2-2 példánnyal lehetett pályázni. A versenybe nevezhető könyvek száma nem volt korlátozva, így a legtöbb kiadó – élve a lehetőséggel – több könyvvel indult a megmérettetésen. A beérkezett kötetekből rendezett kiállításon minden darabot kézbe is lehetett venni, és az olvasók is szavazhattak. A versenyre bocsátott művek az eredményhirdetés után a könyvtár állományát gazdagítják, és bárki számára elérhetővé váltak.

A Kötve-fűzve – az Év Könyve Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 2019 címmel meghirdetett verseny során a felkért zsűri nem a könyvek tartalmát, hanem a külső megjelenés igényességét értékelte, vagyis többek között a borító minőségét, a szöveg tördelését, képek elhelyezését, azok mennyiségét és színvonalát.

A nemes megmérettetésen az első az Á. Tóth és Barátai Kft. grafikai stúdiójában készült **Rákócziak öröksége** című könyv lett, melyet a **Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma** adott ki, dr. Tamás Edit, a sárospataki múzeum igazgatója szerkesztette. A második helyre került az Ongai Kulturális Egyesület által kiadott, a Bíbor Kiadó gondozásában készült **Quintessence 2018 – A pálinka világa** című kötet. A harmadik helyen végzett az Antal Balázs verseit tartalmazó **Vad** című kötet, melyet a Műút-könyvek sorozatban jelentetett meg a Szépmesterségek Alapítvány. Miskolc város különdíját a **Sárospatak 50 éve újra város** című könyvért szintén az Á. Tóth és Barátai Kft. kapta. A szavazatokat leadó olvasók

Fotó: Dobos Klára

legszebbnek a Nekézseny Község Önkormányzata által kiadott **Üdvözet Nekézsenyből** című könyvet tartották.

A verseny győztesének jutalmát, a különböző képzőművészeti alkotásokat felajánlotta: Mezei Zsuzsa festőművész, Pusztáné Létay Anikó keramikus, Homonna György festőművész, az exKépcsarnok és Kissné Varga Margit ny. könyvtáros, aki édesapja, néhai Varga Miklós szobrászművész alkotásával támogatta a rendezvényt.

A zsűri tagja volt dr. Kovács János, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat főjegyzője, Papp Ferenc, a miskolci polgármesteri hivatal kulturális főtanácsosa, Urbán Tibor grafikus-festőművész, Filip Gabriella főkönyvtáros, Szabó Lőrinc-díjas szerkesztő és dr. Prokai Margit, a könyvtár igazgatója.

A tervek szerint a következő Kötve-fűzve – Az Év Könyve Borsod-Abaúj-Zemplén megyében című versenyt két év múlva, 2021-ben hirdeti meg a könyvtár.

Hangácsi Zsuzsa

ÚJ IRODALMI-KULTURÁLIS LAP

A Borsodi Mezőség Kulturális Alapítvány és a Korkép, a Borsodi Mezőség településeinek irodalmi-kulturális lapja azzal a céllal jött létre, hogy a Borsodi Mezőség településeinek élők kulturális munkásságát támogassa, a vidék kultúrája iránt érdeklődőkkel megismertesse, a helyi értékeket közvetítse az olvasók tágabb körének, és megőrizze azt a következő nemzedékek számára.

Az alapítvány és a Korkép az irodalmi-kulturális-művészeti munka mellett szervezője, mozgatója kíván lenni a Borsodi Mezőség kulturális felemelkedésének.

Bővebb információ a lapról és az alapítványról a www.korkephu.hu honlapon.

SZERZŐINK

Balácsi Andrea
könyvtáros, területi referens
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Bokrosné Stramszky Piroska
igazgatóhelyettes
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Filip Gabriella
főkönyvtáros
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Gilányiné Lovász Tünde
gyermekkönyvtáros
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Hangácsi Zsuzsanna
könyvtáros
II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Jánvári Béla
református lelkész
Gönc

Juhász András
könyvtáros, területi referens
II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Miklós Katalin
gyermekkönyvtáros, csoportvezető
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Mónusné Somogyi Krisztina
könyvtáros, csoportvezető
Edelényi Művelődési Központ, Könyvtár és Közérdekű
Muzeális Kiállítóhely

Prókai Margit
igazgató
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Petrigán György
könyvtáros, területi referens
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Szabóné Lenkefi Ildikó
könyvtáros, területi referens
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Székácsné Haraszi Rita
könyvtáros, területi referens
II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Varga Gábor
igazgatóhelyettes
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Zsova Márta
könyvtáros, területi referens
Miskolc, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Impresszum

Könyvtári Mappa. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei könyvtárosok lapja. Megjelenik félévente, 400 példányban.

Szerkesztőbizottság vezetője: Dr. Prókai Margit

Szerkesztő: Dr. Prókai Margit, Filip Gabriella

Szerkesztőbizottság: Bokrosné Stramszky Piroska, Csoma-Simon Mária, Filip Gabriella, Miklós Katalin, Molnár István, Varga Gábor

Címlapfotó: Petrigán György

Kiadja a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár - 3530 Miskolc, Görgey Artúr u. 11. | mappa@rfmllib.hu

Felelős kiadó: Dr. Prókai Margit

ISSN 2416-1578 | Nyomtatás: GNR Szolgáltató és Kereskedelmi Bt., Miskolc

